

AVOKATI I POPULLIT

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT
Seksioni i Përgjithshëm

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot.
Nr. Dok. 202002910/2

Tiranë ___/___/2020

Lënda: *Rekomandojmë marrjen e masave për realizimin e përshtatshmërisë ndërtimore në trotuaret dhe rrugët e qytetit të Bajram Currit, me qëllim aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuar, të cilët lëvizin me mjete ndihmëse.*

Drejtuar: **Z. Rexhë BYBERI**
Kryetar i Bashkisë

TROPOJË

I nderuar Z.BYBERI,

Pranë Institucionit të Avokatit të Popullit, ka paraqitur ankesë shtetësja Z.A, në përmbajtjen e së cilës ankohet për mungesë të aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuar në trotuaret dhe rrugët e qytetit të Tropojës.

Sipas shpjegimeve të parashtruara në ankesë, shtetësja Z.A, person me aftësi të kufizuara, jeton në qytetin e Bajram Currit. Ajo banon pranë shëtitores së qytetit dhe nuk mund të dalë dhe të lëvizë lirshëm në rrugët e qytetit pa ndihmën e 3-4 personave të tjerë.

Ajo shprehet se, trotuarët dhe rrugët e qytetit janë pothuajse të gjitha të paaksesueshme për personat me aftësi të kufizuara, të cilët lëvizin me mjete ndihmëse (karroca) dhe kjo ndikon që ajo dhe të gjithë personat me aftësi të kufizuar të qytetit të Bajram Currit të ndihen të mënjanuar nga shoqëria dhe pa vëmendjen e shtetit. Këto vitet e fundit janë bërë investime të reja në

qytet, por nuk është parashikuar infrastruktura e duhur për aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuar. Edhe ato pak rampa që janë ndërtuar, nuk janë të aksesueshme, pasi janë shumë të larta.

Në emër edhe të personave të tjerë me aftësi të kufizuar, ka kërkuar vazhdimisht pranë Bashkisë Tropojë, krijimin e kushteve të një infrastrukture të aksesueshme për personat me aftësi të kufizuar që lëvizin me mjete ndihmëse, për t' u dhënë mundësinë që të përfshihen në jetën në komunitet dhe të ndihen të barabartë në shoqëri.

Duke qenë se ka marrë vetëm premtime dhe ende gjendja e trotuarëve dhe rrugëve është e njëjtë, ka kërkuar ndihmën e Avokatit të Popullit.

Institucioni i Avokatit të Popullit, në përputhje me funksionet dhe kompetencat e njohura dhe të parashikuara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe Ligji “Për Avokatin e Popullit”, ka në fokusin e saj të punës edhe mbrojtjen e promovimin e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara.

Bazuar në nenin 16 të ligjit nr. 93/2014 “Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara”, Avokati i Popullit është një institucion monitorues për zbatimin e këtij ligji në përputhje me Konventën e OKB-së “Për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara”.

Akresi i personave me aftësi të kufizuara është i një rëndësie të veçantë, pasi është një ndër objektivat socialë të shtetit shqiptar, parashikuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Në nenin 59 të saj, thuhet shprehimisht:

- “ Shteti, brenda kompetencave kushtetuese dhe mjeteve që disponon, si dhe në plotësim të nismës dhe të përgjegjësisë private, synon:
 - ...d) një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm;
 - e) përkujdesjen dhe ndihmën për të moshuarit, jetimët dhe invalidët;
 - f) riaftësimin shëndetësor, edukimin e specializuar dhe integrimin në shoqëri të të paaftëve, si dhe përmirësimin në vazhdimësi të kushteve të tyre të jetesës;

Personat me aftësi të kufizuar e kanë shumë të vështirë frekuentimin dhe marrjen e shërbimeve në institucionet publike dhe private, për shkak të mungesës së aksesueshmërisë, duke filluar që nga infrastruktura e rrugëve dhe trotuarëve.

Mospërshtatja e trotuarëve dhe rrugëve për personat me aftësi të kufizuar, të cilët lëvizin me mjete ndihmëse, krijon mundësi jo të barabarta në marrjen e shërbimeve.

Të jetosh me aftësi të kufizuar është sfidë, por kur mungon infrastruktura e duhur dhe pamundësia e lëvizjes së lirë, jeta e kësaj kategorie të shoqërisë bëhet edhe më e vështirë. Personat me aftësi të kufizuar përballen çdo ditë me vështirësitë e mungesës së aksesit në infrastrukturë, gjë që i pengon për të marrë shërbimet e duhura si çdo qytetar. Ata janë të varur nga të tjerët e veçanërisht nga familjarët e tyre dhe nuk u krijohet asnjë mundësi për një jetesë të pavarur.

Trotuarët dhe rrugët duhet të jenë të aksesueshme për këto kategori personash, me qëllim që të mos cënohen të drejtat e tyre dhe të ndihen të barabartë me pjesën tjetër të popullsisë.

- Deklarata Universale mbi të Drejtat e Njeriut, në nenin 1 ka përcaktuar se: *"Të gjithë njerëzit janë të lirë dhe të barabartë në dinjitet dhe të drejta."*
- Qëllimi i Konventës së OKB-së *"Për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara"*, është që të nxisë, të mbrojë dhe të sigurohet, që të gjithë personat me aftësi të kufizuara të gëzojnë plotësisht dhe në mënyrë të barabartë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të nxisë respektin për dinjitetin e tyre.

Ligji Nr. 93/2014 *"Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara"*, ka për qëllim:

- *Të garantojë nxitjen dhe mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara për të mundësuar pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në të gjitha sferat e shoqërisë, në kushte të barabarta me të tjerët, duke mundësuar autonominë dhe jetesën e pavarur për të gjithë personat me aftësi të kufizuara, nëpërmjet ofrimit të ndihmës e të mbështetjes;*
- *Të përcaktojë përgjegjësinë e të gjitha strukturave publike dhe jopublike, përfshirë organet shtetërore, qendrore dhe vendore, në zbatimin e parimeve të përfshirjes dhe aksesueshmërisë për të zvogëluar, deri në heqje, pengesat për personat me aftësi të kufizuara, me qëllim mundësimin e pjesëmarrjes së tyre të barabartë në shoqëri.*

Vendimi nr 1074 datë 23.12.2015 *"Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara"*, përcakton masat për zbatimin dhe unifikimin e rregullave, në bazë të të cilave mënjanoen pengesat mjedisore dhe infrastrukturore për të bërë të mundur aksesin në

strehim, transport, shëndetësi, kujdes social, arsimim, punësim dhe shërbime për personat me aftësi të kufizuara.

Sipas pikës 4 të Kreut I, ky vendim e shtrin zbatimin mbi:

“...b) të gjitha ndërtimet e strukturat ndërtimore të reja dhe ekzistuese, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, kryesisht objektet e shëndetit publik, banesat dhe objektet rezidenciale, shkollat dhe institucionet shkencore, objektet kulturore, objektet e kultit, qendrat tregtare, institucionet administrative e të shërbimit publik, ndërmarrjet e qendrat e punës, në mjediset e të cilave ofrohen shërbime publike, parqet, sheshet e rrugët...”

Dispozitat e parashikuara në këtë vendim duhen zbatuar dhe të merren masa për realizimin e përshtatshmërisë për personat me aftësi të kufizuara. Pa aksesueshmëri nuk ka barazi dhe gjithpërfshirje sociale të tyre.

Lëvizja e lirë e personave me aftësi të kufizuara është një parakusht i mundshëm drejt përfshirjes së plotë në shoqëri. Respektimi dhe zbatimi në praktikë i të drejtave të tyre, është një tregues emancipimi dhe zhvillimi i shoqërisë shqiptare.

Për sa më sipër, në mbështetje të pikës 3, të nenit 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*, si dhe në bazë të Nenit 21/b të Ligjit Nr.8454 dt.04.02.1999, *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku përcaktohet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ që sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive”*:

REKOMANDOJMË:

Marrjen e masave për realizimin e përshtatshmërisë ndërtimore në trotualet dhe rrugët e qytetit të Bajram Currit, me qëllim aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuar, të cilët lëvizin me mjete ndihmëse.

Në përputhje me nenin 22, të ligjit nr.8454 datë 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se:

“Organet të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, kërkesë apo propozim për shkarkim, duhet t’a shqyrtojnë rekomandimin, kërkesën apo propozimin për shkarkim dhe të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh nga data e dërgimit të rekomandimit, kërkesës apo propozimit për shkarkim.

Përgjigja duhet të përmbajë shpjegime të arsyetuara për çështjen në fjalë, si dhe çfarë veprimesh, mosveprimesh apo masash ka ndërmarrë ai organ”,

Lutemi të na vini në dijeni për qëndrimin ndaj këtij rekomandimi.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin Tuaj,

K O M I S I O N E R

Vilma SHURDHA